

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon [redacted]
[redacted]@overijssel.nl
Zaaknummer 5752830

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
12.06.2020	2020/0138460		8 maart 2020	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte mevrouw [redacted]

De heer [redacted] van het adviesbureau [redacted] heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 8 maart 2020² ontvangen. Op 9 april 2020 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege de renovatie van woningen aan de Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen van soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁴ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing is in verband met de renovatie van woningen aan de Tolnerinksingel 1-7 (oneven) en 2-14 (even) en Werninkstraat 1- 13 (oneven), te Schalkhaar (de woningen Tolnerinksingel 5, 7 en 14 onder voorbehoud van deelname)⁶.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 september 2020 en is geldig tot en met 1 september 2025.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- EcoTierra, 9 april 2020. Projectplan Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar (Versie 2)

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid

² EDO-kenmerk 2020/0076794

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

⁶ Het voorbehoud is het meedoen van de particuliere eigendommen in het project.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	Wnb aanvraag ontheffing art. 3.3, 3.8 en 3.10, soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting of projectontwikkeling.	3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED] te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-001103 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Locaties mitigatie

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Deventer;
- Dhr. [REDACTED]

⁷ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0138460). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0138460)
 - het ecologisch werkprotocol
 - mededeling welke particuliere woningen meedoen in het project.Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek – de huismus

5. Bij de planning van de renovatiewerkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus. De voortplantingsperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en wordt aangetekend in het logboek.
6. Als tijdelijke mitigerende maatregel zijn 16 nestkasten geplaatst. De locaties zijn weergegeven in bijlage 3. Deze kasten dienen tenminste te blijven hangen tot drie maanden nadat de permanente verblijfplaatsen (voorschrift 9) zijn gerealiseerd. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huismus moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet gebruikt worden.
7. Als de renovatie (deels) binnen gevoelige perioden wordt uitgevoerd, worden de nestplaatsen voorafgaand (buiten de gevoelige perioden) ongeschikt gemaakt door deze fysiek af te sluiten.
8. Bij een start van de renovatie in september, wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld of de huismus de woningen heeft verlaten. Als nesten nog in gebruik zijn, wordt renovatie uitgesteld tot de huismus de nesten heeft verlaten.
9. Als permanente mitigerende maatregel brengt u het vogelschroot verhoogd aan op de derde panlat. Daarbij draagt u er zorg voor dat de ruimte onder de pannen ook daadwerkelijk voldoende toegankelijk is en niet wordt ingenomen door isolatiemateriaal. In het logboek (voorschrift 17) geeft u aan op welke wijze aan deze vereisten voor plaatsing is voldaan.

Soortspecifiek – de gewone dwergvleermuis

10. Voorschriften 11 t/m 15 zijn alleen van toepassing als Tolnerinksingel 14 in het project wordt meegenomen. Hier is het paarverblijf vermoedelijk aanwezig.
11. Bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van sloopwerkzaamheden, houdt u rekening met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis. De voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. De overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.
12. U heeft in februari 2020 4 tijdelijke vleermuiskasten geplaatst zoals weergegeven in bijlage 3. De tijdelijke vleermuiskasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen (zie voorschrift 15) zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden.
13. In de periode 1 april- 15 mei of 1 september – 1 oktober worden de te renoveren gebouwdelen ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen. De verblijfplaatsen worden 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door het afsluiten van de toegangen onder de gevelpannen. Er zal echter aan elke dakzijde en de nok een invliegopening worden opgehouden. Deze openingen worden met exclusion flaps afgesloten. Daarbij is het noodzakelijk dat de werking regelmatig wordt gecontroleerd. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen.

14. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 °C, wind max 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De renovatiewerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
15. Op de 2 zuidgevels realiseert u 2 (in totaal 4) permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis, zoals weergegeven in bijlage 3. De verblijfplaatsen bestaan uit inbouwkasten van het type VivaraPro IB VL 01 Inbouwsteen Vleermuizen. Bij de plaatsing houdt u rekening met de vereisten uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis (bv hoogte, oriëntatie e.d.). In het logboek (voorschrift 17) geeft u aan waar de permanente verblijfplaatsen zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

Overige zaken

16. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en (indien voorschriften 11 t/m 15 van toepassing zijn) de gewone dwergvleermuis.
17. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften, bijvoorbeeld bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, constructiewijze van permanente verblijfplaatsen, foto's van de realisatie, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A2.3	Relevante overige besluiten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
B1.4	Periode	11
B1.5	Onderliggende documenten	11
B1.6	Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
C1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.5	Wettelijk belang van het project	13
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	14
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D	Slotconclusie	14

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Deventer gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
 2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.
- De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied ligt in binnen de bebouwde kom van Schalkhaar en betreft 15 (18) grondgebonden woningen aan de Tolnerinksingel 1-3 (oneven) en 2-12 (even) en aan de Werninkstraat 1- 13 (oneven), verdeeld over drie blokken. Mogelijk doen de koopwoningen Tolnerinksingel 5,7 en 14 ook mee met het project. Op het moment van aanvragen was dat nog niet duidelijk.

Figuur 1. Locatie te renoveren woningen (blauw, koopwoningen).

De Marken is voornemens groot onderhoud te plegen en de woningen energetisch te verbeteren. De ingrepen zullen inhouden:

- Verwijderen van asbesthoudend dakbeschot en aanbrengen van nieuwe geïsoleerde daken;
- Vervangen van houten buitenkozijnen door kunststof kozijnen met isolatieglas
- Eventueel aanvullen isolatiemateriaal spouwmuren;
- Vloeren na- isoleren waar mogelijk;
- Open verbrandingstoestellen vervangen door gesloten en zuinige combi HR ketels.

De werkzaamheden zullen in het najaar van 2020 plaatsvinden.

B1.2 Doel van het project

Het doel is de woningen te verduurzamen en betere woonomstandigheden te creëren.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten en rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁵ en voor de gewone dwergvleermuis van het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁶.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2020 tot en met 1 september 2025.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- EcoTierra, 9 april 2020. Projectplan Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar (Versie 2)
- EcoTierra, 25 februari 2020. Projectplan Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar (vervallen)
- EcoTierra, 8 januari 2019. N2018.090.4- Nader onderzoek Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar
- Ondertekende en gedateerde machtiging
- E-mail van 9 april 2020 met beantwoording enkele vragen
- BestVIsion inventarisaties, 9 juni 2020. Asbestinventarisatie Tolnerinksingel en Werninkstraat Schalkhaar.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 8 maart 2020 ontvangen. Op 9 april 2020 zijn aanvullende gegevens ontvangen¹⁷.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Projectplan Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar' ¹⁸ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. In hoofdlijnen komt dit neer op:

Een quickscan met een veldbezoek in augustus 2017. In dit veldbezoek is de onderzoekslocatie en de directe omgeving beoordeeld op mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Er bleek dat nader onderzoek naar vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen en steenmarters noodzakelijk was. Mogelijk zouden er door de beoogde ingrepen jaarrond vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen/ nesten verloren gaan.

Het nader onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen is uitgevoerd volgens de standaarden in de betreffende kennisdocumenten van deze soorten. Het nader onderzoek is in 2018 uitgevoerd. Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2017. Voor steenmarter is geen kennisdocument, er is gelet op sporen of waarnemingen. Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Tijdens het onderzoek zijn geen nesten van gierzwaluwen vastgesteld in de woningen. Aan de overzijde van de Werninkstraat zijn buiten het plangebied wel nesten vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn 8

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁷ EDO-kenmerk 2020/0110541

¹⁸ Hoofdstuk 4 pagina 9 tot en met 10

nesten van huismus waargenomen in de te renoveren woningen. De nesten bevinden zich onder de dakrand.

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen zomerverblijven of kraamverblijven waargenomen. Er zijn wel enkele baltsende mannetjes waargenomen. Er kon echter niet direct waargenomen worden waar het paarverblijf zich bevindt. De aanvrager gaat uit van één paarverblijf, deze bevindt zich waarschijnlijk bij Tolnerinksingel 9 of 14. Nummer 9 valt buiten het project, de woning op nummer 14 is een particuliere woning die mogelijk meedoet. Zomer- en/of paarverblijven van de Gewone dwergvleermuis kunnen een aanwijzing zijn dat de aanwezige individuen de locatie ook als winterverblijf gebruiken. De spouwmuren zijn echter geïsoleerd, het mogelijk aanwezige paarverblijf zal zich naar verwachting in het dak bevinden. Dit is een minder geschikt winterverblijf bij koude winters.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit de renovatie van het dak en eventueel het bijvullen van de isolatie van de spouw. Daarbij gaan de 8 nestplaatsen van de huismus en een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁹, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdstuk 8 komen deze neer op:

- Werken buiten de gevoelige perioden van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Naast het broedseizoen (half maart – augustus, soms tot in september) vormen ook perioden met vorst een gevoelige periode. De voortplantingsperiode van de gewone dwergvleermuis loopt globaal van half mei tot en met augustus. De overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart. De geschikte periode om de werkzaamheden (ongeschikt maken) is in onderhavige situatie de periode vanaf oktober.
- De verblijfplaatsen worden voor de renovatie ongeschikt gemaakt. Hierbij worden de openingen in het dak en de nesten ongeschikt gemaakt voor huismus en vleermuizen. Dit betekent dat de in- en uitvliegplekken (gevelpannen) worden dichtgemaakt. Er zal echter aan elke dakzijde en de nok een invliegopening worden opengehouden. Deze invliegopeningen worden afgesloten met zogenaamde exclusion flaps/ exclusion kokers. Het doel van een dergelijke flap of koker is dat een vleermuis wel naar buiten kan, maar niet meer terug kan komen in het dak en daarmee gedwongen wordt om een andere locatie te zoeken.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een controle uitgevoerd om vast te stellen of zich nog vleermuizen ophouden. Ook wordt een 'vogelcheck' uitgevoerd.
- Als tijdelijke mitigatie zijn in februari 2020 16 kasten voor huismussen geplaatst en 4 kasten voor de gewone dwergvleermuis.
- Als permanente mitigatie voor de huismus worden de daken uitgevoerd met verhoogd vogelschroot. Hierdoor ontstaat over de gehele daklengte nestgelegenheid.
- Als permanente mitigatie voor het paarverblijf van de gewone dwergvleermuis worden per zuidgevel 2 speciale inbouwstenen ingemetseld. In totaal dus 4 neststenen. Deze inbouwstenen zijn van het type VivaraPro IB VL 01 Inbouwsteen Vleermuizen. Deze inbouwstenen zijn vervaardigd van Woodstone en multiplex.

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig. In de omgeving van Schalkhaar komt de huismus overal wel voor, maar nergens in grote aantallen. Met uitzondering van de aantasting van de nestmogelijkheid, wordt het functionele leefgebied niet aangetast. In de situatie na de ingreep zijn veel nieuwe nestmogelijkheden gerealiseerd. Hierdoor komt de lokale stand van instandhouding van de huismus niet in gevaar.

¹⁹ Hoofdstuk 8, pagina 18-21

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is beoordeeld als gunstig. Ook in de omgeving van Schalkhaar worden in diverse onderzoeken veel verblijfplaatsen gevonden. Als gevolg van de werkzaamheden gaat een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren. Afbreuk aan de (lokale) gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat wordt voorkomen dat exemplaren gedood worden en vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd. De lokale gunstige staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis komt hierdoor niet in het geding.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van woningen aan de Tolnerinksingel en Werninkstraat te Schalkhaar leiden tot het vernietigen van verblijfplaatsen van de huismuis en gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en 3.5 lid 4 Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing is. Het uitvoeren van de renovatiewerkzaamheden en het nemen van energetische maatregelen is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve inrichting is niet aan de orde omdat het gebied niet opnieuw wordt ingericht. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Er worden al nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de beschermde soorten.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De woningen zijn gebouwd in 1967 en zijn verouderd. De energetische prestatie van de woningen is slecht. Hierdoor is de woontechnische kwaliteit en verhuurbaarheid van deze woningen onder de maat. De woningen zijn qua klimaatbeheersing sterk verouderd. Daarnaast is in de woningen asbest aanwezig. Na de renovatie zullen de daken uiteraard geen asbest meer bevatten waardoor risico is uitgesloten.

In verband met de corona-crisis is de oplevering van het asbestrapport vertraagd. Wij nemen een voorschrift op dit na te sturen voordat met de werkzaamheden kan worden begonnen.

Door de woningen te renoveren en energetisch aan te pakken worden enerzijds de energielasten sterk verlaagd en anderzijds het comfort en binnenmilieu verbeterd. Het project draagt daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de woningvoorraad te verbeteren. Hoewel het tegengaan van de effecten van het broeikaseffect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Om op mondiaal niveau de problematiek van het broeikaseffect aan te pakken, dan zal ook op nationaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Het renovatieproject vormt een onderdeel van zo'n investering.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten, rustplaatsen van de huismus te vernielen of te beschadigen²², of nesten weg te nemen, en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis²³ te beschadigen of te vernielen, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁰ Art. 1.10, derde lid Wnb

²¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

²² Art. 3.1, tweede lid

²³ Art. 3.5, vierde lid

Bijlage 3. Locaties mitigatie

- Tijdelijke huismussenkast ■
- Tijdelijke vleermuiskast ■
- Locatie paarverblijf Gewone dwergvleermuis ☆
- Nieuwe broedplekken Huismus —
- Permanente inbouwstenen vleermuis —